

1. જો $\cos A = \frac{4}{5}$, તો $\tan A$ ની કિંમત શોધો.

(A) $\frac{3}{5}$

(B) $\frac{3}{4}$

(C) $\frac{4}{3}$

(D) $\frac{5}{3}$

જવાબ (B) $\frac{3}{4}$

⇒ અહીં, $\cos A = \frac{4}{5}$

$$\therefore \sin^2 A = 1 - \cos^2 A \quad [\because \sin^2 A + \cos^2 A = 1]$$

$$= 1 - \left(\frac{4}{5}\right)^2$$

$$= 1 - \frac{16}{25}$$

$$= \frac{25-16}{25}$$

$$= \frac{9}{25}$$

$$\therefore \sin A = \frac{3}{5}$$

$$\text{હવે, } \tan A = \frac{\sin A}{\cos A} = \frac{\frac{3}{5}}{\frac{4}{5}} = \frac{3}{4}$$

આમ, $\tan A$ ની કિંમત $\frac{3}{4}$ છે.

2. જો $\sin A = \frac{1}{2}$, તો $\cot A$ ની કિંમત શોધો.

(A) $\sqrt{3}$

(B) $\frac{1}{\sqrt{3}}$

(C) $\frac{\sqrt{3}}{2}$

(D) 1

જવાબ (A) $\sqrt{3}$

⇒ અહીં, $\sin A = \frac{1}{2}$

$$\therefore \cos^2 A = 1 - \sin^2 A$$

$$= 1 - \left(\frac{1}{2}\right)^2$$

$$= 1 - \frac{1}{4}$$

$$\therefore \cos^2 A = \frac{3}{4}$$

$$= \sqrt{\frac{3}{4}}$$

$$\therefore \cos A = \frac{\sqrt{3}}{2}$$

$$\text{હવે, } \cot A = \frac{\cos A}{\sin A} = \frac{\frac{\sqrt{3}}{2}}{\frac{1}{2}}$$

$$= \sqrt{3}$$

આમ, $\cot A$ ની કિંમત $\sqrt{3}$ છે.

3. કિંમત શોધો : $[\operatorname{cosec}(75^\circ + \theta) - \sec(15^\circ - \theta) - \tan(55^\circ + \theta) + \cot(35^\circ - \theta)]$

(A) -1

(B) 0

(C) 1

(D) $\frac{3}{2}$

જવાબ (B) 0

$$\begin{aligned} \Rightarrow \text{અહીં, } & [\operatorname{cosec}(75^\circ + \theta) - \sec(15^\circ - \theta) - \tan(55^\circ + \theta) + \cot(35^\circ - \theta)] \\ &= [\operatorname{cosec}[90^\circ - (15^\circ - \theta)] - \sec(15^\circ - \theta) - \tan(55^\circ + \theta) + \cot[90^\circ - (55^\circ + \theta)]] \\ &= \sec(15^\circ - \theta) - \sec(15^\circ - \theta) - \tan(55^\circ + \theta) + \tan(55^\circ + \theta) \\ &[\because \operatorname{cosec}(90^\circ + \theta) = \sec \theta \text{ અને } \cot(90^\circ - \theta) = \tan \theta] \\ &= 0 \end{aligned}$$

4. જો $\sin \theta = \frac{a}{b}$ હોય, તો $\cos \theta = \dots\dots\dots$

(A) $\frac{b}{\sqrt{b^2 - a^2}}$

(B) $\frac{b}{a}$

(C) $\frac{\sqrt{b^2 - a^2}}{b}$

(D) $\frac{a}{\sqrt{b^2 - a^2}}$

જવાબ (C) $\frac{\sqrt{b^2 - a^2}}{b}$

$$\Rightarrow \text{અહીં, } \sin \theta = \frac{a}{b}$$

$$\therefore \cos \theta = \sqrt{1 - \sin^2 \theta} \quad [\because \sin^2 \theta + \cos^2 \theta = 1]$$

$$= \sqrt{1 - \left(\frac{a}{b}\right)^2} = \sqrt{1 - \frac{a^2}{b^2}} = \frac{\sqrt{b^2 - a^2}}{b}$$

5. જો $\cos(\alpha + \beta) = 0$, તો $\sin(\alpha - \beta) = \dots\dots\dots$

(A) $\cos \beta$

(B) $\cos 2\beta$

(C) $\sin \alpha$

(D) $\sin 2\alpha$

જવાબ (B) $\cos 2\beta$

$$\Rightarrow \text{અહીં, } \cos(\alpha + \beta) = 0 = \cos 90^\circ \quad (\because \cos 90^\circ = 0)$$

$$\Rightarrow \alpha + \beta = 90^\circ$$

$$\Rightarrow \alpha = 90^\circ - \beta \quad \dots (i)$$

$$\text{હવે, } \sin(\alpha - \beta) = \sin(90^\circ - \beta - \beta) \text{ (પરિણામ (i) પરથી)} \\ = \sin(90^\circ - 2\beta)$$

$$\therefore \sin(\alpha - \beta) = \cos 2\beta \quad [\because \sin(90^\circ - \theta) = \cos \theta]$$

6. $(\tan 1^\circ \cdot \tan 2^\circ \cdot \tan 3^\circ \dots \tan 89^\circ)$ નું મૂલ્ય શોધો.

(A) 0

(B) 1

(C) 2

(D) $\frac{1}{2}$

જવાબ (B) 1

$$\Rightarrow \tan 1^\circ \cdot \tan 2^\circ \cdot \tan 3^\circ \dots \tan 89^\circ$$

$$= \tan 1^\circ \cdot \tan 2^\circ \cdot \tan 3^\circ \dots \tan 44^\circ \cdot (1) \tan(90^\circ - 44^\circ) \dots \tan(90^\circ - 3^\circ)$$

$$\tan(90^\circ - 2^\circ) \cdot \tan(90^\circ - 1^\circ)$$

$$= \tan 1^\circ \cdot \tan 2^\circ \cdot \tan 3^\circ \dots \tan 44^\circ \cdot (1) \cot 44^\circ \dots \cot 3^\circ \cdot \cot 2^\circ \cdot \cot 1^\circ \quad [\because \tan(90^\circ - \theta) = \cot \theta]$$

$$= \tan 1^\circ \cdot \tan 2^\circ \cdot \tan 3^\circ \dots \tan 44^\circ \cdot (1) \cdot \frac{1}{\tan 44^\circ} \dots \frac{1}{\tan 3^\circ} \cdot \frac{1}{\tan 2^\circ} \cdot \frac{1}{\tan 1^\circ} \quad [\because \cot \theta = \frac{1}{\tan \theta}]$$

$$= 1$$

7. જો $\cos 9\alpha = \sin \alpha$ અને $9\alpha < 90^\circ$, તો $\tan 5\alpha$ ની કિંમત શોધો.

(A) $\frac{1}{\sqrt{3}}$

(B) $\sqrt{3}$

(C) 1

(D) 0

જવાબ (C) 1

$$\Rightarrow \text{અહીં, } \cos 9\alpha = \sin \alpha \text{ અને } 9\alpha < 90^\circ. \text{ તેથી } \alpha \text{ લઘુકોણ છે.}$$

$$\therefore \sin(90^\circ - 9\alpha) = \sin \alpha \quad [\because \cos A = \sin(90^\circ - A)]$$

$$\therefore 90^\circ - 9\alpha = \alpha$$

$$\therefore 10\alpha = 90^\circ$$

$$\therefore \alpha = 9^\circ$$

$$\therefore \tan 5\alpha = \tan(5 \times 9^\circ) \\ = \tan 45^\circ$$

$$\therefore \tan 5\alpha = 1$$

8. $\triangle ABC$ માં $\angle C = 90^\circ$ હોય, તો $\cos(A + B) = \dots\dots$

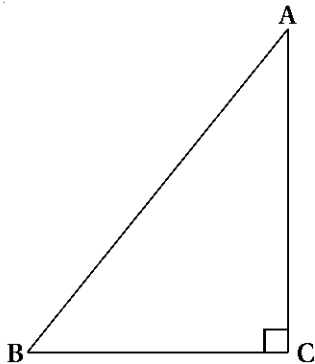
(A) 0

(B) 1

(C) $\frac{1}{2}$

(D) $\frac{\sqrt{3}}{2}$

જવાબ (A) 0

$$\triangle ABC \text{ માં, } \angle A + \angle B + \angle C = 180^\circ \text{ થાય.}$$

$$\text{અહીં, } \angle C = 90^\circ \text{ છે.}$$

$$\therefore \angle A + \angle B + 90^\circ = 180^\circ$$

$$\therefore A + B = 90^\circ \quad [\because \angle A = A \text{ અને } \angle B = B]$$

$$\therefore \cos(A + B) = \cos 90^\circ = 0$$

9. જો $\sin A + \sin^2 A = 1$ હોય, તો $(\cos^2 A + \cos^4 A) = \dots\dots$

- (A) 1 (B) $\frac{1}{2}$ (C) 2 (D) 3

જવાબ (A) 1

■► અહીં, $\sin A + \sin^2 A = 1$

$$\therefore \sin A = 1 - \sin^2 A = \cos^2 A \quad [\because \sin^2 \theta + \cos^2 \theta = 1]$$

$$\therefore \sin A = \cos^2 A$$

$$\therefore \sin^2 A = \cos^4 A \quad [\because \text{બંને બાજુ વર્ગ કરતાં}]$$

$$\therefore 1 - \cos^2 A = \cos^4 A$$

$$\therefore \cos^2 A + \cos^4 A = 1$$

10. જો $\sin \alpha = \frac{1}{2}$ અને $\cos \beta = \frac{1}{2}$, તો $(\alpha + \beta)$ ની કિંમત શોધો

- (A) 0° (B) 30° (C) 60° (D) 90°

જવાબ (D) 90°

■► અહીં, $\sin \alpha = \frac{1}{2} = \sin 30^\circ$

$$\therefore \alpha = 30^\circ$$

$$\text{અને } \cos \beta = \frac{1}{2} = \cos 60^\circ$$

$$\therefore \beta = 60^\circ$$

$$\therefore \alpha + \beta = 30^\circ + 60^\circ = 90^\circ$$

11. $\left(\frac{\sin^2 22^\circ + \sin^2 68^\circ}{\cos^2 22^\circ + \cos^2 68^\circ} + \sin^2 63^\circ + \cos 63^\circ \sin 27^\circ \right)$ ની કિંમત શોધો.

- (A) 3 (B) 2 (C) 1 (D) 0

જવાબ (B) 2

$$\Rightarrow \frac{\sin^2 22^\circ + \sin^2 68^\circ}{\cos^2 22^\circ + \cos^2 68^\circ} + \sin^2 63^\circ + \cos 63^\circ \sin 27^\circ$$

$$= \frac{\sin^2 22^\circ + \sin^2 (90^\circ - 22^\circ)}{\cos^2 (90^\circ - 68^\circ) + \cos^2 68^\circ} + \sin^2 63^\circ + \cos 63^\circ \sin (90^\circ - 63^\circ)$$

$$= \frac{\sin^2 22^\circ + \cos^2 22^\circ}{\sin^2 68^\circ + \cos^2 68^\circ} + \sin^2 63^\circ + \cos 63^\circ \cos 63^\circ$$

$$[\because \sin (90^\circ - \theta) = \cos \theta \text{ અને } \cos (90^\circ - \theta) = \sin \theta]$$

$$= \frac{1}{1} + (\sin^2 63^\circ + \cos^2 63^\circ)$$

$$[\because \sin^2 \theta + \cos^2 \theta = 1]$$

$$= 1 + 1$$

$$= 2$$

12. જો $4 \tan \theta = 3$, તો $\left(\frac{4 \sin \theta - \cos \theta}{4 \sin \theta + \cos \theta} \right) = \dots\dots\dots$

(A) $\frac{2}{3}$

(B) $\frac{1}{3}$

(C) $\frac{1}{2}$

(D) $\frac{3}{4}$

જવાબ (C) $\frac{1}{2}$

⇒ અહીં, $4 \tan \theta = 3$

$$\therefore \tan \theta = \frac{3}{4}$$

$$\therefore \frac{4 \sin \theta - \cos \theta}{4 \sin \theta + \cos \theta} = \frac{4 \frac{\sin \theta}{\cos \theta} - 1}{4 \frac{\sin \theta}{\cos \theta} + 1}$$

($\because$ અંશ અને છેદને $\cos \theta$ વડે ભાગતાં)

$$= \frac{4 \tan \theta - 1}{4 \tan \theta + 1}$$

$$= \frac{4 \left(\frac{3}{4} \right) - 1}{4 \left(\frac{3}{4} \right) + 1}$$

$$= \frac{3 - 1}{3 + 1}$$

$$= \frac{1}{2}$$

13. જો $\sin \theta - \cos \theta = 0$, તો $(\sin^4 \theta + \cos^4 \theta) = \dots\dots\dots$

(A) 1

(B) $\frac{3}{4}$

(C) $\frac{1}{2}$

(D) $\frac{1}{4}$

જવાબ (C) $\frac{1}{2}$

⇒ અહીં, $\sin \theta - \cos \theta = 0$

$$\therefore \sin \theta = \cos \theta$$

$$\therefore \frac{\sin \theta}{\cos \theta} = 1$$

$$\therefore \tan \theta = 1$$

$$\therefore \tan \theta = \tan 45^\circ \quad (\because \tan 45^\circ = 1)$$

$$\therefore \theta = 45^\circ$$

એવે, $\sin^4 \theta + \cos^4 \theta = \sin^4 45^\circ + \cos^4 45^\circ$

$$= \left(\frac{1}{\sqrt{2}} \right)^4 + \left(\frac{1}{\sqrt{2}} \right)^4$$

$$= \frac{1}{4} + \frac{1}{4}$$

$$\therefore \sin^4\theta + \cos^4\theta = \frac{1}{2}$$

14. $\sin(45^\circ + \theta) - \cos(45^\circ - \theta) = \dots\dots\dots$

(A) $2\cos\theta$

(B) 0

(C) $2\sin\theta$

(D) 1

જવાબ (B) 0

$$\begin{aligned} & \Rightarrow \sin(45^\circ + \theta) - \cos(45^\circ - \theta) \\ &= \cos[90^\circ - (45^\circ + \theta)] - \cos(45^\circ - \theta) \\ & \quad [\because \cos(90^\circ - \theta) = \sin\theta] \\ &= \cos(45^\circ - \theta) - \cos(45^\circ - \theta) = 0 \end{aligned}$$

15. 6 મીટર ઊંચા એક થાંભલાના પડછાયાની જમીન પર લંબાઈ $2\sqrt{3}$ મી હોય, તો સૂર્યના ઉત્સેધકોણનું માપ શોધો.

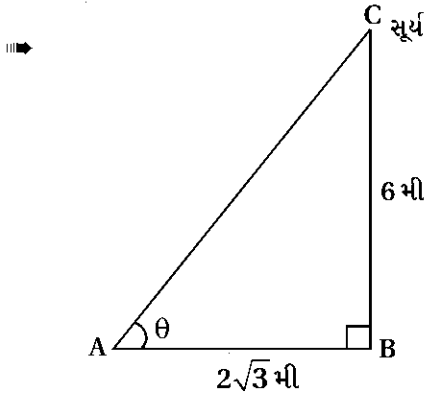
(A) 60°

(B) 45°

(C) 30°

(D) 90°

જવાબ (A) 60°

અહીં, $BC = 6$ મી એ થાંભલાની ઊંચાઈ અને $AB = 2\sqrt{3}$ મી

એ થાંભલાના જમીન પરના પડછાયાની લંબાઈ છે.

ધારો કે સૂર્યનો ઉત્સેધકોણ θ છે.

હવે, ΔABC માં, $\tan\theta = \frac{BC}{AB}$

$$\therefore \tan\theta = \frac{6}{2\sqrt{3}} = \frac{3}{\sqrt{3}} = \frac{3}{\sqrt{3}} \cdot \frac{\sqrt{3}}{\sqrt{3}} = \frac{3\sqrt{3}}{3}$$

$$\therefore \tan\theta = \sqrt{3} = \tan 60^\circ$$

$$\therefore \theta = 60^\circ$$

$\therefore$ સૂર્યના ઉત્સેધકોણનું માપ 60° છે.

16. વિધાન સાચાં છે કે ખોટાં તે કારણસર જણાવો : $\frac{\tan 47^\circ}{\cot 43^\circ} = 1$

જવાબ સાચું

$$\frac{\tan 47^\circ}{\cot 43^\circ} = \frac{\tan(90^\circ - 43^\circ)}{\cot 43^\circ}$$

$$= \frac{\cot 43^\circ}{\cot 43^\circ}$$

$$= 1$$

17. વિધાન સાચાં છે કે ખોટાં તે કારણસર જણાવો : $(\cos^2 23^\circ - \sin^2 67^\circ)$ નું મૂલ્ય ધન છે.

જવાબ ખોટું

$$\begin{aligned} & \cos^2 23^\circ - \sin^2 67^\circ \\ &= (\cos 23^\circ - \sin 67^\circ) (\cos 23^\circ + \sin 67^\circ) [\because (a^2 - b^2) = (a - b)(a + b)] \\ &= [\cos 23^\circ - \sin (90^\circ - 23^\circ)] (\cos 23^\circ + \sin 67^\circ) \\ &= (\cos 23^\circ - \cos 23^\circ) (\cos 23^\circ + \sin 67^\circ) [\because \sin (90^\circ - \theta) = \cos \theta] \\ &= 0 \cdot (\cos 23^\circ + \sin 67^\circ) \\ &= 0 \text{ જે ધન કે ઋણ નથી.} \end{aligned}$$

18. વિધાન સાચાં છે કે ખોટાં તે કારણસર જણાવો : $(\sin 80^\circ - \cos 80^\circ)$ નું મૂલ્ય ઋણ છે.

જવાબ ખોટું

જ્યારે $0^\circ \leq \theta \leq 90^\circ$ ત્યારે $\sin \theta$ નું મૂલ્ય વધે છે.

જ્યારે $0^\circ \leq \theta \leq 90^\circ$ ત્યારે $\cos \theta$ નું મૂલ્ય ઘટે છે.

$\therefore \sin 80^\circ - \cos 80^\circ > 0$ (ધન)

(નોંધ : વધતું વિધેય અને ઘટતું વિધેય વિશે આગળના ધોરણમાં અભ્યાસ કરીશું.)

19. વિધાન સાચાં છે કે ખોટાં તે કારણસર જણાવો : $\sqrt{(1 - \cos^2 \theta) \sec^2 \theta} = \tan \theta$

જવાબ સાચું

$$\begin{aligned} \sqrt{(1 - \cos^2 \theta) \sec^2 \theta} &= \sqrt{\sin^2 \theta \cdot \sec^2 \theta} \\ [\because \sin^2 \theta + \cos^2 \theta &= 1] \\ &= \sqrt{\sin^2 \theta \cdot \frac{1}{\cos^2 \theta}} \\ &= \sqrt{\tan^2 \theta} \\ &= \tan \theta \end{aligned}$$

20. વિધાન સાચાં છે કે ખોટાં તે કારણસર જણાવો : જો $\cos A + \cos^2 A = 1$, તો $\sin^2 A + \sin^4 A = 1$

જવાબ સાચું

$$\begin{aligned} \cos A + \cos^2 A &= 1 \\ \therefore \cos A &= 1 - \cos^2 A = \sin^2 A [\because \sin^2 A + \cos^2 A = 1] \\ \therefore \cos^2 A &= \sin^4 A [\because \text{બંને બાજુ વર્ગ કરતાં}] \\ \therefore 1 - \sin^2 A &= \sin^4 A \\ \therefore \sin^2 A + \sin^4 A &= 1 \end{aligned}$$

21. વિધાન સાચાં છે કે ખોટાં તે કારણસર જણાવો : $(\tan \theta + 2)(2 \tan \theta + 1) = 5 \tan \theta + \sec^2 \theta$

જવાબ ખોટું

$$\begin{aligned} & (\tan \theta + 2)(2 \tan \theta + 1) \\ &= 2 \tan^2 \theta + 4 \tan \theta + \tan \theta + 2 \\ &= 2(\sec^2 \theta - 1) + 5 \tan \theta + 2 [\because \sec^2 \theta - \tan^2 \theta = 1] \\ &= 2 \sec^2 \theta - 2 + 5 \tan \theta + 2 \\ &= 2 \sec^2 \theta + 5 \tan \theta \end{aligned}$$

22. વિધાન સાચાં છે કે ખોટાં તે કારણસર જણાવો : જો એક ટાવરના પડછાયાની લંબાઈ વધે, તો સૂર્યના ઉત્સેધકોણનું માપ પણ વધે છે.

જવાબ ખોટું

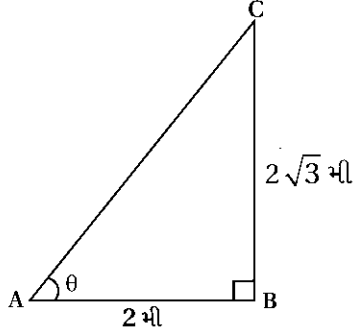
વિકલ્પ-I : ધારો કે $BC = 2\sqrt{3}$ મી એક ટાવર છે અને $AB = 2$ મી એ ટાવરનો પડછાયો છે અને સૂર્યનો ઉત્સેધકોણ θ છે.

$$\begin{aligned}\Delta ABC \text{ માં, } \tan \theta &= \frac{BC}{AB} \\ &= \frac{2\sqrt{3}}{2} \\ &= \sqrt{3}\end{aligned}$$

$$\therefore \tan \theta = \sqrt{3} = \tan 60^\circ$$

$$\therefore \theta = 60^\circ$$

વિકલ્પ-II :

હવે, તે જ ટાવરના પડછાયાની લંબાઈ 4 મી વધે છે.

ΔPBC માં,

$$\tan \theta = \frac{CB}{PB} = \frac{CB}{PA + AB}$$

$$\Rightarrow \tan \theta = \frac{2\sqrt{3}}{4+2} = \frac{2\sqrt{3}}{6} = \frac{\sqrt{3}}{3} \cdot \frac{\sqrt{3}}{\sqrt{3}} = \frac{1}{\sqrt{3}}$$

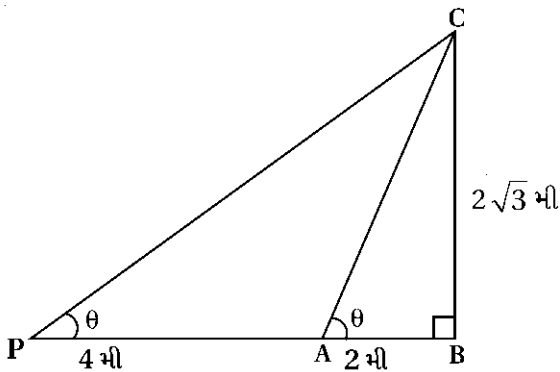
$$\Rightarrow \tan \theta = \frac{1}{\sqrt{3}} = \tan 30^\circ$$

$$\therefore \theta = 30^\circ$$

આમ, વિકલ્પ-I અને II પરથી સ્પષ્ટ છે કે ટાવરના પડછાયાની લંબાઈ જો વધે તો સૂર્યના ઉત્સેધકોણનું માપ ઘટે છે.

23. વિધાન સાચાં છે કે ખોટાં તે કારણસર જણાવો : એક તળાવની સપાટીથી 3 મીટર ઊંચા એક પ્લેટફોર્મ પર ઊભેલો એક વ્યક્તિ કોઈ વાદળ અને તળાવમાં તેનું પ્રતિબિંબ જુએ છે, તો તે વાદળનો ઉત્સેધકોણ એ તેના પ્રતિબિંબના અવસેધકોણ જેટલો હોય છે.

જવાબ ખોટું

આકૃતિમાં બિંદુ P આગળ વ્યક્તિ પ્લેટફોર્મ પર ઊભેલો છે. બિંદુ C એ વાદળ દર્શાવે છે. ધારો કે વાદળ થી પ્લેટફોર્મની સપાટી સુધીની ઊંચાઈ h મી છે.

$$\Delta MPC\text{નું}, \tan\theta_1 = \frac{CM}{PM} = \frac{h}{PM}$$

$$\therefore \frac{\tan\theta_1}{h} = \frac{1}{PM} \quad \dots (i)$$

$$\begin{aligned} \Delta LPM\text{નું}, \tan\theta_2 &= \frac{LM}{PM} = \frac{OL + OM}{PM} \\ &= \frac{h + 3}{PM} \end{aligned}$$

$$\therefore \frac{\tan\theta_2}{h + 3} = \frac{1}{PM} \quad \dots (ii)$$

પરિણામ (i) અને (ii) પરથી,

$$\frac{\tan\theta_1}{h} = \frac{\tan\theta_2}{h + 3}$$

$$\therefore \tan\theta_2 = \left(\frac{h + 3}{h} \right) \tan\theta_1$$

તેથી, $\theta_1 \neq \theta_2$

24. વિધાન સાચાં છે કે ખોટાં તે કારણસર જણાવો : $2\sin\theta$ નું મૂલ્ય $a + \frac{1}{a}$ હોઈ શકે, જ્યાં a ધન સંખ્યા છે અને $a \neq 1$.

જવાબ ખોટું

$$\text{ધારો કે } a = 2, \text{ તો } a + \frac{1}{a} = 2 + \frac{1}{2} = \frac{5}{2}$$

$$\text{જો } 2\sin\theta = a + \frac{1}{a}, \text{ તો}$$

$$2\sin\theta = \frac{5}{2}$$

$$\therefore \sin\theta = \frac{5}{4} = 1.25$$

જે શક્ય નથી. $[\because \sin\theta \leq 1]$

25. વિધાન સાચાં છે કે ખોટાં તે કારણસર જણાવો : $\cos\theta = \frac{a^2 + b^2}{2ab}$ છે, જ્યાં a અને b એવી બે ભિન્ન સંખ્યાઓ છે

જેથી $ab > 0$ છે.

જવાબ ખોટું

$$(a + b)^2 > 0$$

$$\therefore a^2 + b^2 > 2ab$$

$$\therefore \frac{a^2 + b^2}{2ab} > 1$$

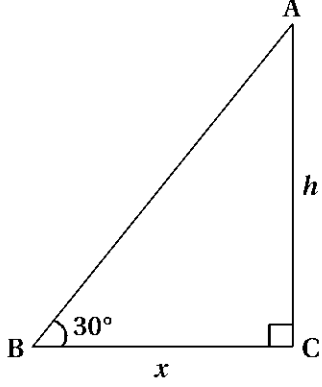
$$\therefore \cos\theta > 1 \left[\because \cos\theta = \frac{a^2 + b^2}{2ab} \right]$$

જે શક્ય નથી. $[\because -1 \leq \cos\theta \leq 1]$

તેથી, $\cos \theta \neq \frac{a^2 + b^2}{2ab}$

26. વિધાન સાચાં છે કે ખોટાં તે કારણસર જણાવો : કોઈ ટાવરની ટોચનો ઉત્સેધકોણ 30° છે. જો ટાવરની ઊંચાઈ બમણી થાય, તો તેની ટોચનો ઉત્સેધકોણ પણ બમણો થાય છે.

જવાબ ખોટું

ધારો કે ટાવરની ઊંચાઈ h મી છે.

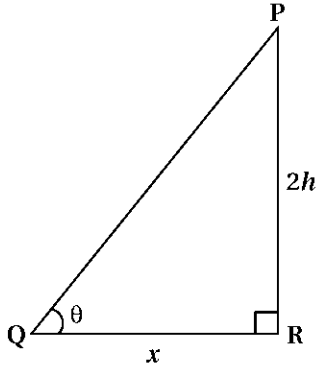
ΔABC માં, ધારો કે $BC = x$ મી

$$\tan 30^\circ = \frac{AC}{BC} = \frac{h}{x}$$

$$\therefore \frac{1}{\sqrt{3}} = \frac{h}{x} \quad \dots (i)$$

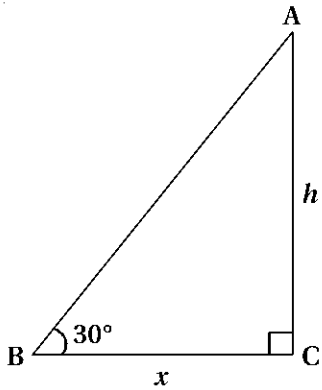
હવે જો ટાવરની ઊંચાઈ બમણી થાય તો ટાવરની ઊંચાઈ $= 2h$ મી.

$\therefore PR = 2h$ મી

$$\Delta PQR \text{ માં, } \tan \theta = \frac{PR}{QR} = \frac{2h}{x}$$

જવાબ ખોટું

ધારો કે ટાવરની ઊંચાઈ h મી છે.

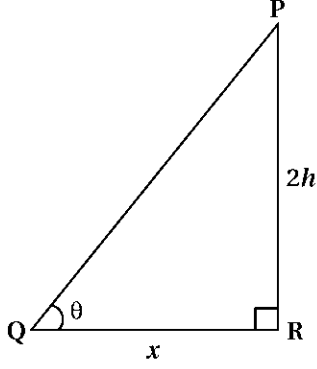
ΔABC માં, ધારો કે $BC = x$ મી

$$\tan 30^\circ = \frac{AC}{BC} = \frac{h}{x}$$

$$\therefore \frac{1}{\sqrt{3}} = \frac{h}{x} \quad \dots (i)$$

હવે જો ટાવરની ઊંચાઈ બમણી થાય તો ટાવરની ઊંચાઈ $= 2h$ મી.

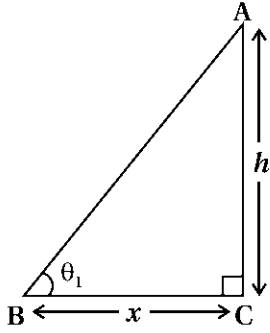
$\therefore PR = 2h$ મી

$$\Delta PQR \text{ માં, } \tan \theta = \frac{PR}{QR} = \frac{2h}{x}$$

27. વિધાન સાચાં છે કે ખોટાં તે કારણસર જણાવો : જો એક ટાવરની ઊંચાઈ તથા તેના પાયાથી નિરીક્ષણ બિંદુનું અંતર બંનેમાં 10% નો વધારો થાય, તો પણ ટાવરની ટોચનો ઉત્સેધકોણ તે જ રહે છે.

જવાબ સાચું

ધારો કે ટાવરની ઊંચાઈ h અને પાયાથી નિરીક્ષણ બિંદુનું અંતર x છે.

ΔABC માં,

$$\tan \theta_1 = \frac{AC}{BC} = \frac{h}{x} \quad \dots (i)$$

હવે, જો ટાવરની ઊંચાઈમાં 10% નો વધારો થાય, તો ટાવરની ઊંચાઈ $= h + 10\% = h + h \times \frac{10}{100} = \frac{11h}{10}$

અને નિરીક્ષણ બિંદુથી ટાવરના પાયા વચ્ચેના અંતરમાં 10% નો વધારો થાય, તો બંને વચ્ચેનું અંતર $= x + x \times 10\%$

$$= x + x \times \frac{10}{100}$$

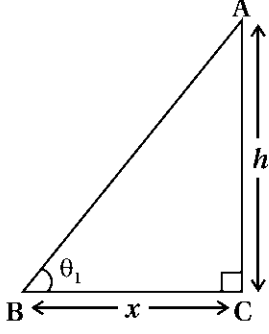
$$= \frac{11x}{10}$$

ΔPQR માં,

$$\tan \theta_2 = \frac{PR}{QR} = \frac{\left(\frac{11h}{10}\right)}{\left(\frac{11x}{10}\right)}$$

$$\Rightarrow \tan \theta_2 = \frac{h}{x} \dots (ii)$$

જવાબ સાચું

ધારો કે ટાવરની ઊંચાઈ h અને પાયાથી નિરીક્ષણ બિંદુનું અંતર x છે.

ΔABC માં,

$$\tan \theta_1 = \frac{AC}{BC} = \frac{h}{x} \dots (i)$$

હવે, જો ટાવરની ઊંચાઈમાં 10% નો વધારો થાય, તો ટાવરની ઊંચાઈ $= h + 10\% = h + h \times \frac{10}{100} = \frac{11h}{10}$

અને નિરીક્ષણ બિંદુથી ટાવરના પાયા વચ્ચેના અંતરમાં 10% નો વધારો થાય, તો બંને વચ્ચેનું અંતર $= x + x \times 10\%$

$$= x + x \times \frac{10}{100}$$

$$= \frac{11x}{10}$$

ΔPQR માં,

$$\tan \theta_2 = \frac{PR}{QR} = \frac{\left(\frac{11h}{10}\right)}{\left(\frac{11x}{10}\right)}$$

$$\Rightarrow \tan \theta_2 = \frac{h}{x} \dots (ii)$$